

РЕШЕНИЕ

№ 1196

гр. София, 29.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-A СЪСТАВ, в публично заседание на пети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Стела Кацарова

Членове: Йоана М. Генжова
Виктория Мингова

при участието на секретаря Цветелина П. Добрева Кочовски като разгледа докладваното от Виктория Мингова Въззивно гражданско дело № 20231100501146 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 – чл. 273 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК).

С Решение № 14978 от 20.12.2022 г., постановено по гр. д. № 20221110127249 по описа за 2022 г. на СРС, 174 състав съдът е осъдил на основание чл. 411 КЗ ЗАД ЗК Л.И. АД, ЕИК **** да заплати на ЗАД „Е.” АД, ЕИК **** сумата в размер на **430, 60 лв.**, представляваща регресна претенция за изплатено от ищцовото дружество застрахователно обезщетение по имуществена застраховка и ликвидационни разходи във връзка с вреди, причинени на МПС с рег. № СВ **** в резултат на ПТП, настъпило на 19.06.2021 г. в гр. София, на кръстовището между ул. „Димитър Пешев“ и ул. „Обиколна“, вследствие виновното поведение на водач на МПС с рег. № СА **** МР с валидна застраховка „Гражданска отговорност“, сключена с ответното дружество, както и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **400 лв.**, представляваща съдебни разноски.

Срещу решението в срок е постъпила въззивна жалба от ответника – ЗК Л.И. АД, ЕИК ****. В депозираната жалба са изложени съображения за неправилност и незаконосъобразност на обжалваното решение. Въззивникът излага, че спорния по делото въпрос е дължимостта на разходи за заместващ автомобил, като счита че неправилно решаващият съд е приел, че платената от ищеца сума за заместващ автомобил се дължи от застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. Поддържа, че разходите за наем на заместващ автомобил са разходи за пропуснати ползи,

същите не били щети по процесния автомобил, причинени при ПТП, а обстоятелството, че е сключен добавък към застрахователен договор с клауза „Заместващ автомобил“ не може да породи последици за лице, което не е страна по този договор, още повече, че същият не е подписан. Поддържа, че не е налице причинно-следствена връзка между настъпилото ПТП и предоставянето на заместващ автомобил. Излага, че претендираните вреди не се отнасят към предвидените в чл. 493 КЗ вреди, които покрива застрахователят по застраховка „Гражданска отговорност“. Пзовава се на съдебна практика в този смисъл. Отправя се искане за отмяна на обжалваното решение и отхвърляне на предявения иск. Претендира разноски и за двете съдебни инстанции.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба от ищеца – „ЗД Е.“ АД, ЕИК ****. Излагат се съображения за неоснователност на доводите на жалбоподателя. Поддържа, че по делото е установено правото му на регрес за направените разходи за предоставения по силата на имуществена застраховка Каско заместващ автомобил, тъй като е налице пряка причинно-следствена връзка между установените разходи за заместващ автомобил и процесното ПТП. Пзовава се на теорията на еквивалентността и адекватността. Изтъква, че попадат в обхвата на чл. 493 КЗ, поради което и ответното дружество отговаряло за извършването им. Отправя се искане за потвърждаване на първоинстанционното решение като правилно и законосъобразно. Претендира разноски

Софийски градски съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид доводите, наведени с въззивната жалба, за наличието на пороци на атакувания съдебен акт, приема следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Настоящият съдебен състав намира, че обжалваното решение е валидно и допустимо. Не са допуснати нарушения на императивни материални норми, за приложението на които въззивният съд е длъжен да следи служебно.

По доводите за неправилност на решението въззивният съд намира следното:

Първоинстанционният съд е сезиран с искова молба от ЗД „Е.“ АД, ЕИК **** срещу ЗК Л.И. АД, ЕИК ****, с която е предявен иск с правна квалификация чл. 411, ал. 1, изр. 1 КЗ за заплащане на сума в размер 430, 60 лв., невъзстановена от ответника част от изплатено от ищеца застрахователно обезщетение, представляваща разходи за заместващ автомобил с включени ликвидационни разноски в размер на 15 лв., ведно със законна лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателно изплащане на вземането.

Не е спорно между страните и е обявено от първоинстанционния съд за ненуждаещо се от доказване с приетия доклад по делото, неоспорен от страните, че в срока на застрахователното покритие по договор за имуществена застраховка „Каско“ е настъпило пътнотранспортно произшествие на 19.06.2021 г. в гр. София, на кръстовището между ул.

„Димитър Пешев“ и ул. „Обиколна“, при което вследствие виновното поведение на водач на МПС с рег. № СА **** МР с валидна застраховка „Гражданска отговорност“, сключена с ответното дружество, са нанесени имуществени щети върху МПС с рег. № СВ ****, за което ПТП е образувана щета при ищеца и същият е заплатил сумата в размер на 4392,20 лв. като застрахователно обезщетение на доверен сервиз, където е ремонтиран автомобилът и от където е предоставен на собственика заместващ автомобил. До ответника е изпратена от ищеца покана за заплащане на горепосочената сума, заедно с 15 лв. ликвидационни разходи, като ответникът е изплатил сумата в размер на 3976, 60 лв.

Спорно между страните е единствено обстоятелството дали застрахователят по застраховка „Гражданска отговорност“ на виновното за настъпване на ПТП лице дължи заплатената от застрахователя по застраховка „Каско на МПС“ за използвания от увреденото лице заместващ лек автомобил в периода, в който собственият му такъв е бил приет в доверен автосервиз за ремонтни дейности, вследствие на описаното по-горе пътнотранспортно произшествие.

В тази връзка въззивният съд взема предвид следното:

Видно от приложената полица по застраховка „Каско на МПС“ и Добавък № 1 към процесната застрахователна полица КЛАУЗА „Е+“- „Заместващ автомобил“ (л. 10 и л. 11 от делото на СРС), в случай на настъпване на застрахователно събитие и при изпълнение на изрично посочени условия застрахователят предоставя на застрахования услугата „Заместващ автомобил“ (чл. 2, ал. 1 от Добавък № 1), като конкретния автомобил се предоставя след изрично искане на застрахования, от изрично определено от застрахователя дружество-наемодател, предлагащо услугите „рент – а – кар“ и заплащане в негова полза на депозит за наетия автомобил в размер на 200 лв. от страна на застрахования (чл. 3 и чл. 4 от Добавък № 1).

От приложеното на л. 19 по делото на СРС копие на възлагателно писмо от 15.07.2021 г. за заместващ автомобил се установява, че ищцовото дружество, в качеството му на застраховател по застраховка „Каско“ е възложило на фирма „Е.А.“ по силата на клауза „Е“ във връзка с приемане за ремонт на увредения лек автомобил с рег. № СВ **** да предостави заместващ автомобил за срок от 30 календарни дни. Видно от приложеното на л. 25 от делото на СРС копие на договор за наем, заместващият автомобил е предоставен за ползване на 21.07.2021 г. и върнат на 18.08.2021 г., като увреденият автомобил е отремонтиран на 13.08.2021 г. видно от копие на приемо-предавателен протокол от същата дата (л. 20 от делото на СРС). Периодът, за който ищецът претендира да е ползван предоставеният заместващ автомобил е 21.07.2021 г. – 15.08.2021 г. От заключението на вещното лице по допуснатата и приета по делото съдебно автотехническа експертиза, се установява, че средният пазарен наем на предоставения заместващ автомобил за периода 21.07.2021 г. – 15.08.2021 г. е 883, 83 лв.

Разпоредбата на чл. 410, във вр. с чл. 411 КЗ урежда право на застрахователя, изплатил застрахователно обезщетение по имуществена

застраховка, да встъпи в правата на застрахования срещу застрахователя на деликвента по застраховка „Гражданска отговорност“, до размера на платеното обезщетение и обичайните разноски, направените за неговото определяне. Основателността на предявения иск се обуславя от доказване на правопораждащ фактически състав, включващ следните елементи: 1) наличие на валиден договор за имуществено застраховане, сключен между ищеца като застраховател и собственика на увредения в резултат на ПТП автомобил; 2) заплащане на застрахователното обезщетение от ищеца застраховател на застрахования в изпълнение на сключения между тях договор; 3) отговорност на предизвикалия ПТП водач по чл. 45, ал. 1 ЗЗД, възникнала при осъществяване изискуемите елементи на непозволеното увреждане – деяние, противоправност, настъпили в причинна връзка с деянието вреди и вина, която по арг. от чл. 45, ал. 2 ЗЗД се предполага; 4) наличие на валидно застрахователно правоотношение между деликвента и ответника по застраховка „Гражданска отговорност“.

Съобразно разпоредбата на чл. 386, ал. 2 от Кодекс за застраховането, обезщетението трябва да бъде равно на размера на вредата към деня на настъпване на събитието. Дължимото обезщетение следва да се определи по пазарна стойност на увреденото имущество, която стойност е към датата на увреждането. Застрахователното обезщетение, което се дължи от застрахователя по имуществена застраховка, подлежи на уговаряне от страните в застрахователния договор. При настъпване на покрито от договора застрахователно събитие за застрахователя възниква задължение съгласно разпоредбата на чл. 405, ал. 1 КЗ да заплати на застрахования уговореното застрахователно обезщетение в размер, определен по правилото на КЗ, а не според методика на застрахователя. Съгласно трайно установената практика по прилагането на чл. 386, ал. 2 КЗ посочената разпоредба предвижда следното – обезщетението трябва да бъде равно на размера на вредата към деня на настъпване на застрахователното събитие, като доказването на вредата е в тежест на застрахования. Обезщетението не може да надвишава действителната (при пълна увреда) или възстановителната (при частична увреда) стойност на застрахованото имущество, т. е. стойността, срещу която вместо застрахованото имущество може да се купи друго със същото качество (чл. 400, ал. 2 КЗ), съответно стойността, необходима за възстановяване на имуществото в същия вид и качество, в това число всички присъщи разходи за доставка, строителство, монтаж и други, без прилагане на обезценка (чл. 400, ал. 3 КЗ). В този смисъл е и практиката на Върховния касационен съд – например Решение № 115 от 9.07.2009 г. по т. д. № 627/2008 г. на ВКС, както и Решение № 209 от 30.01.2012 г. по т. д. № 1069/2010 г. на ВКС, II т. о.

Видно от представената по делото застрахователна полица и общите условия към нея, застрахователят изплаща обезщетение за възстановяване на причинените вреди, както и разумно направените необходими и целесъобразни разноски, изчерпателно посочени в чл. 4 от Общите условия. От посочената по-горе „Клауза Е+“, част от общите условия, се установява, че покритите разходи по посочената клауза включват наемната цена за периода

на възстановяване на автомобила, но не повече от 30 дни, при условие, че отстраняването на щетата, по преценка на доверения сервиз, ще отнеме повече от 5 работни дни, считано от датата на приемане на автомобила в сервиза за извършване на ремонта. За този период застрахованият има право да ползва заместващ автомобил, предоставен от посочен от застрахователя наемодател, предлагащ услугите „рент-а-кар“. Право да ползват заместващ автомобил имат само тези застраховани, които са избрали отстраняването на щетите по увредения автомобил да бъде извършено в доверен сервиз, посочен от застрахователя. Застрахованите, които избера отстраняването на щетите да бъде извършено чрез изплащане на обезщетение въз основа на експертна оценка, по аргумент от противното от чл. 2, ал. 1, т. 1. 3 и т. 1. 4 от „Клауза Е+“ към общите условия за застраховка „Каско на МПС“ на застрахователя ищец, нямат право да ползват заместващ автомобил за срока на отстраняване на щетите по увредения лек автомобил.

Предвид гореизложеното, настоящата инстанция намира, че стойността на наемната цена, заплатена от застрахователя за ползване на заместващ автомобил от увреденото лице в процесния случай, няма характер на застрахователно обезщетение, а представлява допълнителна услуга, която застрахователят предоставя на определена категория застраховани, чиято стойност не се включва и в реалната възстановителна стойност на застрахованото имущество по смисъла на чл. 400, ал. 2 КТ, както бе посочено по-горе. Този извод следва на първо място от буквалното тълкуване на съдържанието на волеизявленията в „Клауза Е+“, предвид употребения израз „допълнителна услуга“ и обстоятелството, че същевременно липсва поето от застрахования задължение за насрещна престация на носенето на риска от застрахователя (т. е. задължение за заплащане на застрахователна премия) – т. е. няма застраховане, доколкото в частност застрахованият разполага не с правото да получи парична сума като обезщетение за претърпените вреди, а право на допълнителна услуга (не се касае за изключението по чл. 426 КЗ).

На следващо място, не може да се приеме, че услугата се предоставя с цел обезщетяване на увреденото лице, доколкото само определена категория увредени лица имат право да се възползват от предлаганата услуга – само тези, които са избрали щетите по увредения лек автомобил да бъдат отстранени в доверен сервиз. От обхвата на клаузата е изключена част от застрахователната общност – застрахованите, които са избрали отстраняването на щетите по увреденото имущество да бъде чрез изплащане на обезщетение въз основа на експертна оценка.

Предоставянето на тази услуга не цели обезщетяване на вреди вследствие на настъпило застрахователно събитие, а се предлага само при наличие на посочените от застрахователя условия, като по този начин от обхвата на клаузата се изключва част от застрахователната общност, съставена от всички застраховани по застраховка „Каско на МПС“ – „пълно каско“. Отделно от това и за пълнота трябва да се посочи, че от обхвата на обсъжданата клауза е изключено и правото на увредените лица да получат парична сума като обезщетение за първите пет дни от периода, през който са търпели вреди (невъзможност да се ползва увредения вследствие на

пътнотранспортно произшествие автомобил).

На следващо място, дори да се приеме, че услугата се предоставя с цел обезщетяване на увреденото лице, то не е налице причинно-следствена връзка с увреждането. Съображенията за това са следните:

На основание чл. 411 КЗ в случаите, когато причинителят на вредата има сключена застраховка „Гражданска отговорност“, застрахователят по имуществената застраховка встъпва в правата на застрахования срещу причинителя на вредата или неговия застраховател по застраховка „Гражданска отговорност“ – до размера на платеното обезщетение и обичайните разноски, направени за неговото определяне.

Отговорността на последния, както по отношение на пострадалия, така и по отношение на суброгиралия се в правата му застраховател, е деликтна и е в размер на виновно причинената вреда - чл. 45 и чл. 51, ал. 1 ЗЗД. Застрахователят може да иска плащане по регресния иск само когато и доколкото е възстановил вредите на застрахования.

Обхватът на регресното право зависи от размера на застрахователното обезщетение, което застрахователят е платил на застрахования, както и от размера на обезщетението, което третото лице дължи на застрахования. Третото лице не може да бъде задължено да заплати на застрахователя повече, отколкото дължи на застрахования. В този смисъл регресното право е в размер, който е равен на по-малката сума между платеното застрахователно обезщетение и дължимото деликтно обезщетение. Отговорността на ответника се определя в рамките на вредата, пряка и непосредствена последица от увреждането.

Съгласно разясненията, дадени с Решение № 9 от 02.02.2018 г. по гр. д. № 1144/2017 г. на ВКС, ГК, III ГО, постановено по реда на чл. 290 ГПК преки и непосредствени вреди от деянието са тези вреди, които се намират в причинна връзка с деянието. Причинната връзка е зависимост, при която деянието е предпоставка за настъпването на вредата, а тя е следствие на конкретното действие или бездействие на деликвента. Възможно е деянието да не е единствената причина за резултата, тоест вредата, да е предпоставена от съвкупното въздействие на множество явления/събития, едно от които е соченото в процеса за вредоносно такова, но това не изключва отговорността за деликт, а само определя нейния обем. Причинната връзка не се предполага, а трябва да се докаже - ППВС № 7 от 30.12.1959 г., т. 2. В хипотезата на чл. 45 ЗЗД доказването на причинно следствената - връзка между поведението на дееца и увреждането, чието обезщетение се търси, е за ищеца. Това значи, че той следва по пътя на пълно главно доказване да установи, че деянието е решаващо, вътрешно необходимо (не случайно) свързано с резултата; в цялата поредица от явления причината да предшества следствието и да го поражда, като вредата закономерно да произтича от деянието. Деянието е необходимо условие за настъпване на вредата тогава, ако при мислено изключване на поведението на деликвента, тя не би настъпила, т. е. ако при това изключване неправомерният резултат не настъпи, следва да се констатира, че е налице причинна връзка между поведението на деликвента и

настъпилия вредоносен резултат. Необходимо е обаче, причинният процес да се ограничи до неговото типично, закономерно, а не случайно развитие. То е достатъчно условие, когато би причинило вредата само при обичайно стечение на обстоятелствата.

Относно критериите за преценка на наличие на причинно следствена връзка между противоправното поведение на виновно причинилия ПТП водач на МПС и последвалите вреди е постановено по реда на чл. 290 ГПК Решение № 196 от 10.11.2017 г. по т. д. № 396/2017 г., ТК, II ТЖ на ВКС. С него е разяснено, че причинно-следствената връзка между противоправното деяние и вредата от него като елемент на фактическия състав на генералния деликт, уреден в чл. 45 ЗЗД е налице, когато деянието е необходимо и закономерно условие за настъпването на увреждането, а не е случайно свързано с последното и принципно доказателствената тежест за наличието на такава връзка, както и за всички елементи от фактическия състав на цитираната норма се носи от ищеца, който претендира репарирание на вредата от неправомерното увреждане.

В разглеждания случай ищецът е заплатил застрахователно обезщетение за отстраняване на щета, която по преценка на доверения сервиз е отнела повече от 5 работни дни, считано от датата на приемане на автомобила в сервиз за извършване на ремонта. По делото не се доказва извършването на ремонта за срок от повече от 5 работни дни да е пряка и непосредствена последица от естеството на причинените щети. То е свързано с организацията на работата в сервиза, извършил ремонта. Самото ПТП не е необходимото и достатъчно условие за извършване на разхода за наем на заместващ автомобил, нито е типичен, закономерен и адекватен резултат на това увреждане. Предоставянето на заместващ автомобил е по преценка на доверения сервиз, когато ремонтът би отнел повече от 5 работни дни, считано от датата на приемане на автомобила в сервиз за извършване на ремонта, поради което и причинно-следствената връзка на разходите за заместващ автомобил и процесното ПТП не е пряка и непосредствена последица от обективното естество на причинените щети, а е свързано с организацията на работата в сервиза, който е извършил ремонта. С оглед на изложеното разходите за заместващ автомобил не са пряка и непосредствена последица от увреждането, поради което и на това основание, не са налице предпоставките за възлагането им в тежест на застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“.

Доколкото изводите на въззивния съд не съвпадат с тези на първоинстанционния, обжалваното решение като неправилно следва да бъде отменено изцяло включително в частта за разноските, а предявеният иск по чл. 411, ал. 1 КЗ за осъждане на ЗК „Л.И.“ АД, ЕИК **** да заплати на „ЗД Е.“ АД, ЕИК **** сумата в размер на 430, 60 лв., представляваща регресна претенция за изплатено от ищцовото дружество застрахователно обезщетение по имуществена застраховка с включени ликвидационни разноси във връзка с вреди, причинени на МПС с рег. № СВ **** КР в резултат на ПТП, настъпило на 19.06.2021 г. в гр. София, на кръстовището между ул. „Димитър Пешев“ и ул. „Обиколна“, вследствие виновното поведение на водач на МПС

с рег. № СА **** МР с валидна застраховка „Гражданска отговорност“, сключена с ответното дружество, ведно със законна лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателно плащане на вземането – отхвърлен като неоснователен.

По разноските:

При този изход на спора съдебни разноски следва да се присъдят в полза на въззивника – ответник в общ размер 225 лв. За първоинстанционното производство същите са в размер 100 лв. – юрисконсултско възнаграждение. За въззивното производство същите са в размер 25 лв. – платена държавна такса за въззивното производство, както и сума в размер 100 лв. – юрисконсултско възнаграждение или общ размер – 125 лв. разноски за въззивното производство.

Така мотивиран, Софийски градски съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло Решение № 14978 от 20.12.2022 г., постановено по гр. д. № 20221110127249 по описа за 2022 г. на СРС, 174 състав, **като вместо него ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от „ЗД Е.” АД, ЕИК **** срещу ЗК „Л.И.“ АД, ЕИК **** иск с правно основание чл. 411, ал. 1, изр. 1 КЗ за осъждане на ответника да заплати сумата в размер на **430, 60 лв.** – невъзстановена от ответника част от изплатено от ищеца застрахователно обезщетение, представляваща разходи за заместващ автомобил с включени ликвидационни разноски в размер на 15 лева, по образувана преписка по щета № 0500857555/21.06.2021 г., във връзка с настъпило на 19.06.2021 г. в гр. София на кръстовището между ул. „Димитър Пешев“ и ул. „Обиколна“ ПТП между МПС с рег. № СА **** МР и МПС с рег. № СВ **** КР, ведно със законна лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателно плащане на вземането.

ОСЪЖДА „ЗД Е.” АД, ЕИК **** да заплати на основание чл. 78, ал. 3 ГПК на ЗК „Л.И.“ АД, ЕИК **** разноски за първоинстанционното и въззивното производство в размер 225 лв.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на касационно обжалване по аргумент от чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____